Бəдии кəнчлик

ӘКӘР ИСТЕʼДАД ВАРСА...

РЕДАКСИЈАЈА ДАХИЛ ОЛМУШ БӘДИИ ЈАЗЫЛАР БАРӘДӘ ГЕЈДЛӘР

ӘЛБӘТТӘ, пешəдə шаирлик, поезијада пешəкарлыг мүмкүндүр. Лакин əсил поетик сəнəт илһамын күчүнə јараныр. Инди елм вə техника елə инкишаф һəддинə чатмышдыр ки, кибернетик машынлара шеʼр гурашдырмаг да «өјрəдилир». Бəли, верилмиш мүəјјəн програм үзрə машынлар шеʼрə бəнзəр бир шеј јарада билирлəр. Бу «поетик» нүмунəлəрдə мүəјјəн фикир олса да мисралар арасында рабитəсизлик, мүчəррəд, анлашылмаз сөз јығыны үстүнлүк тəшкил едир. Сəнəт əсəри фикрин вə һиссин вəһдəтиндəн јараныр. Бу ики вачиб шəртдəн бири ахсајанда поезијанын сафлығына, поетик сөзүн гүдрəтинə хəлəл кəлир.

Редаксијамызын шеʼр почту һəмишə зəнкин олур. Бу мəктублары бөјүк үмидлə, сонсуз марағ һисси илə охујуруг. Бир уғурлу бəнд, уғурлу мисра тапанда севинирик. Севинирик ки, республикамызын рајонларында белə поезијаны дујан, гијмəтлəндирəн, чидди јарадычылыға мејл едəн истеʼдадлы кəнчлəр вардыр. Белə мəктублара биз дə үмид долу чаваблар јазырыг. «Гығылчымдан алов доғачағына» (А. С. Пушкин) онлары инандырмаға чалышырыг. Тəəссүф ки, охудуғумуз јазыларын əксəријјəти мүəллифлəринин дүнјакөрүшү, поетик амалы барəдə кениш тəсəввүр јарада билмир.

Охудуғумуз јазыларын бир чоху итһаф характерлидир. Елə бил мүəллифлəр шеʼр јазмаг үчүн мүəјјəн бир мүнасибəт, əламəтдар һадисə көзлəјирлəр. Әлбəттə, биз һадисəлəрə оператив чавабын əлејһинə дејилик. Бу оперативлијин өзүндə белə поезија үчүн бəдии меʼјар көзлəнилмəлидир. Бакыја Вəтəнин јүксəк мүкафаты — Ленин ордени верилмəси һамымызы севиндирир, һəр кəс ифтихар һисси кечирир. Бу мүнасибəтлə редаксијамыза хејли шеʼр дахил олмушдур. Шеʼрлəри охујанда һисс едирсəн ки, мүəллифлəр Бакы илə, онун шəрəфли тарихи илə өјүнүрлəр. Амма нечə? Гафијəлəнмиш хроноложи мəʼлуматларла, гуру садаламаларла, һамыја мəʼлум олан ибарəлəрлə...

Бəли, ичтимаи гајəси олмајан шеʼр бəзəк əшјасына бəнзəјир. Бу чүр јазыларын вердији мəʼнəви зөвг дə бир анлыг олур. Јарадычылыг азаддыр. Максим Горкинин тəʼбири илə десəк, əсил јарадычылыг азадлығы, **«тарихин чидди көстəришлəриндəн кəнарда, онун тəшкиледичи идејасындан кəнарда»** мүмкүн дејилдир. Јарадычы тəфəккүрүн бəһрəси илə инстик фəалијјəти гарышдырмаг олмаз. К. Маркс бəдии јарадычылығын азадлығындан данышаркəн гејд етмишдир: **«...азадлыға тəкчə бу аид дејилдир ки, мəн нə илə јашајырам, һабелə бу да аиддир ки, мəн нечə јашајырам, јалныз бу факт аид дејилдир ки, азадлығы мəн һəјата кечирирəм, һабелə бу факт да аиддир ки, мəн буну азад сурəтдə һəјата кечирирəм. Әкс тəгдирдə архитектор гундуздан онунла фəрглəнəрди ки, гундуз дəрили архитектордур, архитектор исə дəрисиз гундуздур».** Демəли, јарадычы тəфəккүрүн күчү инстик фəалијјəтдəн мүгајисəјəкəлмəз дəрəчəдə бөјүкдүр. Јарадычылыға һəвəс көстəрəн һəр кəс үзəринə бөјүк мəсʼулијјəт көтүрүр. Тəəссүф ки, бу мəсʼулијјəтин ағырлығыны һисс етмəјəнлəр, јарадычылыға əјлəнчə кими баханлар да вар.

А. Адыкөзəлов редаксијамыза бир нечə шеʼр көндəриб. Гафијəли сөз јығыны олан бу јазылардан ашағыда вердијимиз нүмунə мүəллифин поезијаја мүнасибəти барəдə јəгин ки, тəсəввүр јарадар:

Баһар кəлди, јаз кəлди,
Өрдəк кəлди, газ кəлди.
Кəлмəди көзəл бир гуш,
Һəмин гуш олду бајгуш...

Изаһата, тəһлилə еһтијач јохдур. К. Рəһимовун, М. Мəммəдовун, С. Имановаңын, Г. Сејидəһмəдлинин, Ә. Сəлимовун вə башгаларынын редаксијамыза көндəрдиклəри јазылардан да буна бəнзəр чохлу мисал кəтирмəк олар. Адларыны чəкдијимиз мүəллифлəр мүасир поезијанын тəлəблəрини дүзкүн гијмəтлəндирмəли, јарадычылыға чидди мүнасибəт бəслəмəлидирлəр.

Р. Мусајева, М. Сирачова, Н. Закир, Ч. Һачыјев, А. Әмраһов вə башгаларынын редаксијамыза көндəрдиклəри шеʼрлəрдəн һисс олунур ки, онлар гəлəми илһамын тəʼкиди илə дејил, шеʼр јазмаг хатиринə көтүрмүшлəр. Одур ки, јазылары бəдии чəһəтдəн зəифдир, поетик һиссдəн мəһрумдур, гафијəлəнмиш, рабитəсиз мисралардан башга бир шеј дејилдир.

Охудуғумуз јазылардан бир гисми — А. Мəммəдовун, А. Бабанлынын, Д. Зулфүгаровун, Б. Гəнбəровун, З. Сəфəроғлунун, К. Бəширин шеʼрлəри нисбəтəн хош тəʼсир бағышлајыр. Һисс едирсəн ки, бу мүəллифлəр тəʼсирли ифадə васитəлəри ахтарыр, сөзүн поетик гүдрəтинə инаныр, өз фикир вə дүшүнчəлəрини образлы дилдə гəлəмə алмаға чалышырлар. Бу истəк бəʼзəн уғурлу мисраларын, бəндлəрин јаранмасына сəбəб олур. Валеһ Микајыловун шеʼрлəриндəки конкретлик, аз сөзлə чох мəʼна ифадə етмəк истəји тəгдирəлајигдир. Валеһин «Бүтөвлүк» шеʼри бу чəһəтдəн марағлыдыр.

Ај да көјдə парлајан
Улдузлардан биридир.
Бөјүклүјү —
Инсана јахынлыға көрəдир...

Ј. Кəрəминин, Н. Гəһрəмановун да шеʼрлəриндə поетик гығылчымлар һисс олунур. Үмид едирик ки, онлар поетик савадларынын, дүнјакөрүшлəринин артмасы гајғысына галачаг, мүасир тəлəблəрə чаваб верəн шеʼрлəр јарадачаглар.

Тəнгиди гејдлəримизə објект олан мүəллифлəр исə чох охујуб аз јазсалар, илһам кəлəндəн-кəлəнə маса архасына кечсəлəр, бир дə тəчрүбəли јолдашларынын мəслəһəтлəрини динлəсəлəр јəгин ки, кəлəчəкдə үмидверичи шеʼрлəр јаза билəрлəр. Әлбəттə, əкəр истеʼдад варса...

Н. КӘСӘМӘНЛИ.

АНА ТОРПАГ

Галбилəрə дырмашмаға дə нə вар?
Апарачаг нечə чығыр, из сəни.
Даға галхдым, зəриф, инчə чичəклəр
Мəндəн əввəл фəтһ едибмиш зирвəни.
Зирвəлəрин чичəк гызы, күл гызы
Јашынмадан чамалыны көстəрди.
Бирчə анда диндн көнлүмүн сазы.
Чичəклəрə шеʼр охумаг истəдим.
Оба мəним, јајлаг мəним, јер мəним,
О Гызылдаш, о Чајзəми, бу Кəпəз.
Јан-јөрəмə бојланырам,
көр мəни
һаралара галдырыбды бу Кəпəз.

Күнејлəрдə торпаг јаныр елə бил,
Гузејлəрдə гајалар да үшүјүр.
Дағ јоллары дағ чајыдыр елə бил,
Дөлəјлəрдəн, кəдиклəрдəн шүтүјүр...
Нə олсун ки, думан тутуб һəр јаны,
Көз өнүндə нечə бəндлəр, бəрəлəр,
Белə кениш көрмəмишдим дүнјаны,
Һарда иди белə дəрин дəрəлəр?
Јердəн бахыб дағда чəни көрүрдүм,
Еһ, нə гəдəр јанылмышам көр инди?
Дəрəлəрдəн тəк зирвəни көрүрдүм:
Зирвəлəрдəн һəр јер мəнə көрүнүр...

Рафиг ЈУСИФОҒЛУ.

ЛЕНИН ДОҒУЛАН ИЛДӘ

Ленин доғулан илдə
Доғулмасам да фəгəт.
Рəһбəри гəһрəманлар
Арасында көрмүшəм.
Додағында тəбəссүм,
Бахышында һəрарəт,
Ону гардаш еллəрин
Сырасында көрмүшəм.
Гаранлығдан ишыға

Чыхмаға чан атанын,
Ағ күнлəрин əлини
Сыхмаға чан атанын
Ленин олуб гүруру.
Дəјанəти, инамы,
Көнүллəрин севинчи,
Һəрарəти, инамы.
Әмəлилə арзулар.

Ал шафəгə бојаныб,
Дүһасыјла миллəтлəр
Әсрин гəфлəт реʼјалы
Јухусундан ојаныб,
О, тəк бир ел үчүн јох,
Дүнја үчүн јараныб,
Адыны бəшəријјəт
Сəадəт рəмзи саныб...
Амалы бајраг кими

Далғаланыр чаһанда.
Ленинин гүдрəтинə
Гибтə едир чаһан да.
Ленин доғулан илдə
Доғулмасам да фəгəт,
Рəһбəри һəр дөјүшдəн
Галиб чыхан көрмүшəм,
Сабаһа үмид долу
Көзлə бахан көрмүшəм.

Бу күнүн өзүндə дə
Газанылан һəр зəфəр
Ленин əмəллəринин
Бөјүк тəнтəнəсидир,
Бүтүн бəшəријјəтин
Ленин вуран үрəји,
Ленин көнүл сəсидир!

Иса ШУШАЛЫ.

Шəһəримиздəки 14 нөмрəли китаб мағазасында кəнч шаир вə насирлəрин əсəрлəринин кениш сатышы тəшкил едилмишдир. ШӘКИЛДӘ: мағазанын сатычысы Анаханым Аббасəлијева алычылара республикамызын кəнч насирлəринин əсəрлəрини тəклиф едир.

Фото А. Мирһадыјевиндир.

ЈАРПАГЛАР

Нə көзəлдир бу јарпаг
Сапсарыдыр, сапсары.
Күчлə тутуб будагдан,
Күчдəн дүшүб саплағы.
Күлəк ону ојнатды,
Гопуб дүшдү əлимə.
Көрдүм һава сојугдур,
Үшүјүрмүш сəн демə.

Јарпаглары од тутуб,
Нечə јаныр говағын...
Мешəбəји һардадыр?
Һарајлајын, гојмајын.
Диллəридир аловун
Чалын-чарпаз будаглар.
Јарпаг-јарпаг алышыр
Будагларда јарпаглар.

Тумурчугдан бојланар
Ағачын арзусу тəк.
Бир тумурчуг ичиндə
Һəм јарпаг вар, һəм чичəк.
Чичəк—мејвə олачаг,
Јарпаг јарпаг олачаг.
Гајғылы бачы кими
Мејвə гардашларына
Һəр ан дајаг олачаг.
Баһарда да, јајда да,
Онлар ојаг олачаг.

Мəммəд НАМАЗ.

Бəнна-һејкəл

Гојуб сон кəрпичи бинанын үстə
Белини севинчлə дүзəлтди уста.
Әлилə көјлəрə учалан бина
Бу күн бир дағ кими көрүндү она.
Бахды фəрəһ илə доғма еллəрə,
Бир дə һүнəр изли о мəрд əллəрə.
Кəлди көз өнүнə нечə биналар,
Гоншусу Ај олан уча биналар.
Тəзə мəртəбəлəр, тəзə көрпəлəр, —
Нечə кəнч үрəкдəн кечəн көрпүлəр...
Бурдакы һəр кəрпич, һəр даш—бир арзу,
Инсаны нечə дə учалдыр арзу,—
Дејə сејр етдикчə сəманы, јери
Дүнјаны анды о, бир ада кими.
Өзүсə көрүндү көзəл бир шеʼрин
Сонунда гојулмуш бир нида кими.
Бир анлыг шəһəри бəзəјирди о,
Нечə дə һејкəлə бəнзəјирди о.
Санки бу көркəмлə о, мəшʼəл иди,
Зəһмəтдəн јоғрулмуш бир һејкəл иди.

Тачəддин ШАҺДАҒЛЫ.

Хош көрдүк

Дарыхдығым кəндимиз,
Доландығым чығыр, из,
Күлүшү долмуш кəһриз;
Хош көрдүк.

Көзү долмуш булағым,
Дили сөзлү говағым,
Ај нəғмəли торпағым;
Хош көрдүк.

Гаршыма илк чыханым,
Огрун-огрун баханым,
Көзлəри долуханым;
Хош көрдүк...

Ајрылдығым халлы гыз,
Дил-додағы баллы гыз,
Әллəри хыналы гыз;
Хош көрдүк...

Чавəншир ЕЛОҒЛУ.

БУ ЈЕРДӘ

Дикəлиб јан-јана горугчу дағлар,
Өтəни јолундан сахлар бу јердə.
Ким билир, нə гəдəр ханəндəси вар;
Сулар да нəғмəјлə чағлар бу јердə.

Зирвəдə ағарар гар папаг кими,
Салланар шəлалə зəр сачаг кими,
Дəрəлəр гаралар бир јамаг кими,
Мараллар сығала чыхар бу јердə.

Ачылар зирвəнин түлдəн пəрдəси,
Асылар будагдан бүллур дəнəси,
Дəјəндə баһарын илыг нəфəси
Ағачлар мин чəлəнк тахар бу јердə.

Бəнөвшə рəнкијлə адыны јазар,
Колларын дибиндə кизлəдəр баһар
Елə ки, јаз гыша гəлəбə чалар,
Лалəдəн бајраглар галхар бу јердə.

Әсмəт ҺӘСӘНОВА.

КАШ

КАШ БИР ДАМЛА СУ ОЛАЈДЫМ,
БИРЧӘ ОВУЧ ГАРА ТОРПАГ,
БИР ТОХУМА ӨМҮР ВЕРИБ
АЧЫЛАЈДЫМ ЈАРПАГ-ЈАРПАГ...
БУ БИР ДАМЛА СУЈУМ ИЛӘ
БУ БИР ОВУЧ ТОРПАГДА МӘН
ГАЈҒЫ ИЛӘ БӨЈҮДӘРӘМ
ҺӘР КҮЛҮНҮ МӘН ЕЈ ВӘТӘН.

Гијас ҺӘМИДОВ.

ТАЛЕ

О, ЗӘРИФ бир гыз иди. Сары сағанағлы көзлүк она хүсуси көзəллик верирди. Гашлары гарангушун кəрилмиш ганадларыны хатырладырды. О, данышдыгча гашлары мəʼналы-мəʼналы галхыб енирди вə адама елə кəлирди ки, гарангуш онун сөзлəри илə ганад ачыб учур. Бу гызы илк дəфə көрүрдүм. Онунла јанашы отуран рəфигəси һəр кəлмə башы онун адыны чəкирди: Зəриф... Дејəсəн, чохданды көрүшмүрдүлəр.

Автобус вағзалдан тəзəчə чыхмышды. Кениш асфалт јола дүшəн машын јумшагча силкəлəндикдə, адама гəрибə бир мүркү кəтирирди. Пəнчəрə өнүндəн өтүшəн ағачлар, електрик дирəклəри кечəн күнлəрə, јашанмыш хатирəлəрə бəнзəјирди. Бəлкə елə буна көрə Зəриф нəзəрлəрини пəнчəрəдəн ајырыб мүркүлү хатирəлəри ојатды.

— Һə... бајаг үч ил габаг саһил кəзинтисиндə мəнимлə көрдүјүн оғланы сорушурдун. Јахшы јаддашын вар, унутмајыбсан.

— Бу бизим сон көрүшүмүз иди, елə дејилми?

— Һə, тəсадүфəн сонунчу көрүшдүрмəси иди.

Зəриф јенидəн пəнчəрəјə тəрəф чеврилди. Дејəсəн сөјлəјəчəји хатирəни башламаг үчүн сөз ахтарырды. О, көзлүјүнү чыхарыб силди. Санки бунунла јаддашын алаторанлығында кизлəнмиш һадисəлəри ајдын көрмəк истəјирди.

Зəриф һəјəчанлы иди. О, даһа үзүнү рəфигəсинə тəрəф чевирмəдəн сөһбəтə башлады:

— Адыны ешитдикдə белə нифрəт етдијим вə көзлəмəдијим бир хəстəлик мəни һаглады.

Диагнозуму охујанда һəкимлијими дə, тəбабəти дə, мəнə үмид верəн профессорлары да унутдум.

Мəн кəлəчəкдə һөкмəн бу хəстəлик һагда јени бир шеј өјрəнəчəјимə сөз вермишдим. Хəстəлик мəни габагламышды. Хəрчəнк! Бу сөз дүнја алимлəри үчүн бəлкə һəрфлəрдəн дејил, суаллардан дүзəлдилмишдир. Елə суаллардан ки, минлəрлə алимин өмрүнү əритмишди. Гəрибə дејилми? Үзмəји бачара билмəјəн бир адам дəрјанын ортасына атылсын, орадан гуртармаг оларамы? Амма мəн гуртардым...

Хəрчəнк мəни елə јахаламышды ки, тəкчə мəни шикəст етмəклə кифајəтлəнмəзди, о заман һəлə хəјалларымда јашајан көрпəлəрими дə ач гојарды. Үмид чəрраһијјə əмəлијјатына галмышды. Бу сон иститнадкаһ мəни һəјата гајтарды. Әмəлијјат уғурлу кечди. Көзлəрими ачанда синəмин сол тəрəфиндə бир бошлуг һисс етдим.

Нəһајəт, јенидəн ишə чыхмаға башладым. Чох чəкмəди ки, иш јерими дəјишмəли олдум вə бурада һəр шеј мəнə əввəлки кими үмидли, мəʼналы көрүнмəјə башлады. Әсл талејими дə бурада тапдым. Талеји ишкүзар бир һəким кими һамы тəʼрифлəјирди. О, мəнимлə үз-үзə кəлəндə чох һəјəчанлы көрүнүрдү. Мəн буну ачыг-ашкар һисс едирдим. Күнлəр, һəфтəлəр кечдикчə бизим сөһбəтлəримизин даирəси бөјүјүрдү. Һамыјла мүбаһисəдə чох инадкар олан бу кəнч јалныз мəнимлə мүбаһисəдə күзəштə кедирди.

Истəр һəким мүнасибəтиндəки објективлик һаггында, истəр кино «улдузлары» һаггында о мəнимлə һəмишə күзəштлə мүбаһисə едирди. Бу күзəштлəр кетдикчə чохалырды.

Гадынлар бајрамында Тале шəхсəн өзү мəни тəбрик етди. Бу һадисəдəн сонра биз даһа да јахынлашдыг.

Бир күн о, ишдəн сонра мəнимлə бəрабəр күчəјə чыхды. Елə һəмин күн дə гəлбиндəкилəри ачыб сөјлəди. Мəним «фикирлəшəрəм» чавабым илə кифајəтлəнди. Бу һал да узун чəкмəди. Бизим ади достлуг вə јолдашлыг мүнасибəтлəримиз өзүмүзə дə һисс етмəдəн севкијə чеврилирди.

Бүтүн бу һадисəлəрин шаһиди олдугча өз ағрымы-ачымы унудурдум. Нечə һəфтə иди ки, биз көрүшүрдүк. Тале һəр дəфə кечидлəри кечəркəн назакəтлə голума кирəр, мəни сəкијə чатдырарды. Бу анларда өзүмү гуш кими јүнкүл һисс едирдим, əһвалым хош олурду. Синəмдəки бошлуғу да унутмушдум.

Бир күн...

О, сөзүнə ара верди. Сонра мəʼналы-мəʼналы күлүмсүндү. Бу тəбəссүмдə севинч дə вар иди, тəəссүф дə...

— Бир күн ајларын-күнлəрин јарасынын көзү гопду. Саһил бағында онунла кəзəркəн билмирəм өзүмү унутдуғумданмы, ја нəдəнсə онун голуну əбəди ағрым олан көксүмə сыхдым. Сонра да гејри-ихтијары кери итəлəдим. Мəнə елə кəлди ки, о бу бошлугда јох олуб кетди. О исə һеч нə һисс етмəјибмиш кими тəмкинини позмады, дəнизə үзəн бир кəмини көстəриб деди:

— О кəмини көрүрсəнми? Далғалар ону атыб-тутса да ирəлилəјир. О һеч бир заман үмидини итирмəмəлидир. Һəтта фəлакəтə уғрајыб парчаланса да... Чүнки саһил јахындыр. Саһил исə арзуларын фəтһ олунмуш зирвəси, сəадəт демəкдир.

Онун голуну бурахыб гачмаг истəдим. Анчаг кеч иди. О мəним голларымдан тутуб көзлəримə бахды.

— Сəн мəним зəриф үрəкли талејимсəн, — деди.

Көзлəрим долду. Ағламаг истəдим. Башымы онун чијнинə сөјкəдим. Һəр икимиз хејли сусдуг. Елə бил узун бир мəчралы јол кечмиш ики дағ чајы бирлəшиб бир дүзəнликдə лал-динмəз өз мəчрасы илə ахмаға башлады. Бу бизим талелəримиз иди. Онсуз да мəн ким олдуғуму, нəлəр чəкдијими она дејəчəкдим. Ејби кизлəдиб севилмəкдəнсə...

Сонракы нифрəт даһа ағыр олур...

Сонра мүсаһибинə бахыб əлавə етди:

— Инди билдинми о вахт көрдүјүн ким имиш... Јадда сахламаға дəјəрмиш.

Сөһбəт кəсилди. Зəрифин ишыг долу көзлəриндəн бəхтијар күнлəрин севинчи охунурду.

Автобус мəнзил башына чатды. Дајаначагда чохлу адам вар иди. Зəриф рəфигəсинə бахыб деди:

— Јаддашыны бир дə јохла. Көр Талеји танија билəрсəнми?

Әминə АББАСОВА.

ДАҒЛАРЫН АДӘТИ

Каш јајлаға јолум дүшə,
Галхам јенə шеһли дөшə,
Дејəм—бахын, јашыл мешə
Дағын дилбəр күшəсидир.

Зирвəјə бах, дур мəтин,
Көнүл бурдан дојар чəтин.
Ајна булаг тəбиəтин
Бəлкə бүллур шүшəсидир.

Нəғмə деди чил, торағај:
Һүнəрин вар күллəри саj.
Күр шəлалə, нəғмəли чај
Торпағынын нəшʼəсидир.

Короғлуја бəнзəр бу дағ,
Гузејлəрин сачлары ағ.
Зирвəдəки сал даша бах,
Бир гыј чəксəм дүшəсидир.

Үстүмə чəн кəлди лај-лај,
Һејрəтимдəн сөз ачды чај.
Дедим:—Нəдир бу һај-һарај
Деди:—Дағын пешəсидир...

Исмајыл ИМАНОВ.

Әһəд Мухтар
АНД ИЧ

Сəмими дујғулар

«Кəнчлик» нəшријјаты бу күнлəрдə кəнч шаир Әһəд Мухтарын јени китабыны чапдан бурахмышдыр. «Анд ич» адланан бу китаба шаирин сон иллəрдə јаздығы əн јахшы шеʼрлəри топланмышдыр. Ә. Мухтар халгымызын шанлы ингилаби кечмишини, Бөјүк Вəтəн мүһарибəси чəбһəлəриндə көстəрдији шүчаəти, мүасирлəримизин гајғы вə севинчлəрини, лирик дујғуларыны мəһəббəтлə вəсф едир.

«20 милјон» шеʼриндə мүəллиф икинчи дүнја мүһарибəси дөврүндə һəлак оланларын хатирəсинин һəр бир совет адамы үчүн мүгəддəс олдуғуну, онларын инди дə сырамызда јашамаларыны образлы бир диллə ифадə етмишдир:

— Биз нечə милјонуг?
— 250!
—Хејр! 20 дə үстүнə кəлин!
Белəчə 50 ил, 100 ил сонра да
Шəһид оланлары салараг јада,
Бизимлə бир јердə
јашајанларын
Сајыны артырын 20 милјон!
Вəтəндаш адыны
дашыјанларын
Сајыны артырын 20 милјон!

Ә. Мухтарын «Торпаг, мəшʼəл», «Илк күнү дүшүнүрəм», «Бир дəгигəлик сүкут», «Намəʼлум гəһрəмана» шеʼрлəри дə Вəтəн үчүн чанындан кечəн, бəшəријјəтə азадлыг күнəши бəхш едəн инсанлара һəср олунмушдур. «Әсрлəрин архасында парлајан күн» шеʼриндə Ә. Мухтар Бөјүк Октјабры əсрлəрин јахасында парлајан сəадəт күнəшинə бəнзəдир.

Китабда верилмиш шеʼрлəрин бир гисми тəбиəт лөвһəлəридир. «Дəнизлə сөһбəт» силсилəсиндəн олан шеʼрлəр Хəзəр һаггында, онун синəсиндə мөʼчузəлəр јарадан дəниз нефтчилəри һаггында баллададыр. Ә. Мухтар ичтимаи-сијаси мөвзуда да бир сыра охунаглы шеʼрлəр јазмышдыр.

Шаирин китабда верилмиш лирик шеʼрлəри мүəллифинин лирик дујғуларынын тəрчүманыдыр. О, шеʼрлəриндə никбиндир, кəлəчəјə бөјүк үмид һисси илə бахыр:

Сонсуз фəзалара јол
ачанларын
Дүнја севинчиндəн көзлəрим
долар.
Әмəли күнəштəк нур
сачанларын
Үрəји əбəди үнванум олар.

Ә. Мухтарын јени китабы јəгин ки, охучуларын хошуна кəлəчəкдир.

Мөтлəб АБДУЛЛАЈЕВ,
Асəф ҺӘСӘНОВ.

КӘЛИШИНИ КӨЗЛӘЈИР

Гəдəмлəрин мүбарəк
Мəним өзиз баһарым,
Еј бəнөвшə əтирли,
Күлтəк тəмиз баһарым.

Кəл севинчлəр, күлүшлəр
Бир-биринə гарышсын.
Гəлблəрдə хош дујғулар,
Саф диләклəр јарышсын.

Сəмəнилəр кечүблəр
Бошгаб чəмəнлəринə.
Чəпəр үстəн пај верир
Гоншулар бир-биринə.

Үрəклəр интизарла
Кəлишини көзлəјир.
Јамачлар чичəклəрин
Күлүшүнү көзлəјир...

Гəшəм ИЛГАР.

БАҺАР

Чөллəрдə əтирли баһар меһи вар,
Бу меһ тəбиəтин мусигисими?
Лалəлəр нечə дə шəн ојнајырлар,
Гардаш тојундакы бачылар кими.
Шадлыға бүрүнүб һəр тəрəф, һəр јан,
Тəбиəт нə көзəл мəчлис гурубдур.
Олмајыб адичə чичəк топлајан,
Гызлар өзлəри дə чичəк олубдур.

С. СУЛЕЈМАН.

НОВРУЗКҮЛҮ

Баһар нəфəсијлə бəслəјир ону,
Бир күн гар үстүнə чилəјир ону.
Бир гыздыр, сəмадан бичилмиш дону —
Новрузкүлү...
Дөшлəрə тахылан сəадəтдими?
Јахада парлајар бир улдуз кими...
Јохса аловланан мəһəббəтдими? —
Новрузкүлү...
Баһар күллəринин вүгары, тачы,
Чичəклəр ичиндə əн бөјүк бачы,
Нијə бахыр көрəн белə гыјгачы? —
Новрузкүлү...

Әдалəт НӘБИ.

ДОЈМАРАМ

Вəтəними гарыш-гарыш долашсам
Ағ памбыглы чөллəриндəн дојмарам.
Нечə кəдик, нечə дəрə, дүз ашсам
Хош əтирли күллəриндəн дојмарам.

Дағларында өмүр сүрсəм, јашасам
Бүлбүллəрин хош сəсиндəн дојмарам.
Бүллур-бүллур дашларындан сызылан
Ајна көзлү чешмəсиндəн дојмарам.

Бағларында һејва јесəм, нар јесəм
Лəззəтини дадмағындан дојмарам.
Үрəкачан көзəлликлəр јарадан
Бəрəкəтли торпағындан дојмарам...

Мөвлуд ТЕЈМУР.

КӨЗӘЛЛИКДӘН ХӘЈАЛ ЧОШДУ

Әһмəдлијə думан дүшдү бу ахшам,
«Көјдəлəнлəр» зəриф түлə бүрүндү.
Көзəлликдəн хəјал чошду бу ахшам,
Тəзə јоллар чајлар кими көрүндү.

Әһмəдлијə думан дүшдү... узагдан
Ағ биналар зирвə кими ағарды.
Инанмады көзлəринə ағ думан;
«Зирвəлəр»дəн ишыг сели ахырды.

...Сəһəр олду. Нə чəн варды, нə думан,
Бирчə Хəзəр сирли-сирли динирди.
Ишыглардан золагланмыш бу думан
Сəһəр-сəһəр көј суларда чимирди.

Сəрраф ТАЛЫБОВ.

ӘСКӘР НӘҒМӘСИ

Әскəр палтарымы кејəндəн бəри
Көзүмдə даһа да бөјүјүб Вəтəн.
Јухусуз ачсам да бəʼзəн сəһəри,
Ширин лајлалары горујурам мəн.

Исрафил инамлы əскəр андымла
Өлмəз икидлəрин нур сəсијəм мəн.
Меһди, Һүсејнбала, Һəзи адымла
Чəсарəт, мəтанəт нəғмəсијəм мəн.

Күнəштəк алəмə нур сача-сача
Арзум чичəк ачыр гəлбимдə бир-бир.
Көзлəрим јол чəкир сəрһəд бојунча,
Јурдун һəр гарышы көз бəбəјимдир.

Бəхтијар елимлə јерин, дəнизин,
Сəманын, дүнјанын кешијиндəјəм.
Азад Вəтəнимдə Јер күрəмизин
Хошбəхтлик, сəадəт бешијиндəјəм.

Һүсејн ҺАТӘМИ.

ДӘМИРЧИ

Елə бил ки, дəмир дејил
Күнəш чыхыр күрəдəн,
Дəмирчинин бахышлары
дөнүр одлу шимшəјə.
Икиси дə мөһкəмлəнир
ендирилəн зəрбəдəн —
Дəмир дөјүлə-дөјүлə,
дəмирчи дөјə-дөјə!

Елдар ҺАЧЫЈЕВ.